

Hromady a „pravá jsoucna“

V evropské myšlenkové tradici byl velmi často mylně rozeznáván anebo přímo zanedbáván fundamentální rozdíl mezi pravými a nepravými jsoucný, jinak a přesněji řečeno, mezi vnitřně integrovanými jsoucný a hromadami. Možná, že jedním z důvodů byly obtíže, s kterými se setkávaly pokusy o stanovení nějaké pevné a nepřekročitelné hranice, dokonce snad propasti mezi obojím. Takové potíže však známe i v řadě jiných případů (život x neživot; duše x bez duše; duch x bezduchost; atd.), nesmí to však nikdy vést k tomu, že jakýkoli rozdíl popřeme, a to ani v případě, že nás poznání skutečnosti nutí k popření resp. relativizování „krajních hodnot“. Tak jako třeba Teilhard de Chardin odmítal mluvit o „neživé hmotě“ a volil termín „předživý“, ale zároveň sám život považoval za cosi stále pokračujícího a jdoucího „vpřed a výš“, bylo by možno mluvit o tom, že ryzí hromady (pouhé agregace) nejsou vlastně vůbec možné, protože může jít vposledu pouze o hromady pravých jsoucen, a ta jsou nadána reaktivitou. Zároveň je však nezbytné si myšlenkově upřesnit rozdíl mezi vzájemnými reakcemi oddělených jsoucen, při nichž oddělenost jsoucen zůstává nenarušena (resp. nepřeklenuta), a na druhé straně mezi takovými vzájemnými (nebo jen zdánlivě jednostrannými) reakcemi pravých jsoucen, která známe třeba jako symbiózu nebo jako zařazení původně oddělených jsoucen jako „materiálu“ do výstavby pravého jsoucna vyšší úrovně, a podobně.

(Písek, 120907-1.)